

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для виконання контрольних робіт та самостійної роботи з дисципліни

«ПРАВОЗНАВСТВО»

*(для студентів I курсу заочної форми навчання напрямку підготовки
напрямку підготовки 6.060103 «Гідротехніка (Водні ресурси)»)*

**Харків
ХНАМГ
2011**

Методичні вказівки для виконання контрольних робіт та самостійної роботи з дисципліни «Правознавство» (для студентів 1 курсу заочної форми навчання напряму підготовки 6.060103 «Гідротехніка (Водні ресурси)» / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: М. В. Євтушенко. – Х.: ХНАМГ, 2011. - 15с.

Укладач: М. В. Євтушенко

Рецензент: к. ю. н. О. І. Міхно

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 4 від 9 грудня 2010р.

ВСТУП

Ті зміни, які відбуваються в соціально-економічній сфері останнім часом, безпосередньо стосуються кожного громадянина нашої країни, і тому потребують підготовки висококваліфікованих фахівців.

В умовах демократизації українського суспільства особливо важливого значення набувають формування, розвиток і закріплення нового мислення, виховання загальної правової культури, високої професійності при вирішенні різноманітних завдань, вироблення почуття відповідальності, справедливості, поваги до закону. Належне засвоєння основних принципів права, правильне його тлумачення і застосування на практиці – все це становить основу майбутньої професійної діяльності.

Мета дисципліни «Правознавство» є формування цілісної системи знань та навичок з українського правознавства, сформованого на базі сучасних досягнень юридичної науки, надання знань щодо питань громадянства, загальної теорії суспільства та держави, держави та права, з природної сутності держави й права, їх форм, з питань співвіднесення цивільного суспільства і держави, основних прав і свобод людей й громадян України, безпосередньої та представницької демократії, й форм державного і територіального устрою України, системи органів держави, місцевого самоуправління, а також засвоєння правових основ таких галузей законодавства як: цивільного, трудового права.

Мета вивчення дисципліни «Правознавство» забезпечити підготовку студентів до різних форм аудиторних занять і самостійної роботи з вивчення програми навчального курсу.

В процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять, вирішують практичні завдання щодо основних понять правознавства, оцінки законодавчих альтернатив, обґрунтуванню різних стратегій підприємства. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу курсу є самостійна робота студентів зі спеціальною літературою, нормативними актами з питань законодавчого регулювання економіки.

Інформаційний зміст дисципліни

ПРАВОЗНАВСТВО

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Основи Конституційного права України

1. Конституція України – основний закон держави. Права, свободи та обов’язки людини та громадянина.
2. Правовий статус і повноваження державних органів законодавчої влади та органів виконавчої влади різних рівнів (правовий статус і повноваження Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, органів місцевого самоврядування).

ЗМ 1.2. Основи цивільного права України. Шлюбно-сімейне законодавство

1. Громадяни та юридичні особи як суб’єкти цивільного права, відносини, що регулюються цивільним правом.
2. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність суб’єктів.
3. Право власності та його Конституційний захист. Форми та види власності (право інтелектуальної, промислової власності). Авторські та суміжні права.
4. Поняття цивільної угоди та цивільного договору.
5. Договір купівлі-продажу, майнового найму (оренди).
6. Шлюбно-сімейне законодавство.

ЗМ 1.3. Основи трудового, кримінального права України

1. Поняття, сторони та зміст трудового договору, порядок його укладання. Законодавчо-нормативна база з питань охорони праці.
2. Порядок припинення трудового договору з ініціативи працівника, власника або уповноваженого ним органу.
3. Робочий час і час відпочинку неповнолітніх.
4. Загальна характеристика Кримінального кодексу.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ І ВИВЧЕННЯ

Тема № 1. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Конституційне право України. Конституція України - основний закон держави. Конституційний устрій України. Органи державної влади України Декларація про державний суверенітет України. Конституційний устрій України.

Конституційна форма правління та державного устрою. Територіальний устрій України. Конституційний статус автономної республіки Крим.

Державна символіка України. Законодавство про мови в Україні. Конституційний статус національних меншин і корінних народів України.

Конституційний принцип розподілу державної влади. Конституційний статус особистості.

Безпосередня і представницька демократія в Україні. Органи державної влади в Україні. Верховна Рада України. Правовий статус Президента України. Рада Національної Безпеки України. Правовий статус Кабінету Міністрів України. Місцеві органи виконавчої влади в Україні. Судова влада в Україні. Конституційний принцип правосуддя. Система правоохоронних органів України. Місцеве самоврядування в Україні.

Джерела права (форми права): закони та підзаконні нормативні акти як джерела права. Поняття і ознаки правових актів. Система права та їх структура. Систематизація нормативно-правових актів. Поняття, ознаки і види норм права. Структура норми права. Правовідношення: поняття, основні ознаки, види. Суб'єкти права. Юридичні факти. Правомірна і неправомірна поведінка. Поняття законності і правопорядку, гарантії їх дотримання.

Тема № 3. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО, СІМЕЙНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Цивільне право. Загальна характеристика цивільного права України. Цивільно-правові відносини. Учасники цивільних правовідносин. Фізичні і юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Поняття фізичної особи. Правоздатність та дієздатність фізичних осіб: умови їх виникнення та припинення. Умови обмеження дієздатності громадян. Юридична особа як суб'єкт цивільного права. Ознаки юридичної особи. Правоздатність та дієздатність юридичних осіб.

Поняття юридичної особи. Юридичні особи приватного та публічного права. Порядок створення, організаційно-правові форми, правовий статус юридичних осіб приватного права. Порядок утворення та правовий статус юридичних осіб публічного права, який встановлюється Конституцією України. Установчі документи юридичних осіб. Організаційно-правові форми юридичних осіб: товариства, установи та інші форми передбачені законом. Підприємницькі та непідприємницькі товариства. Державна реєстрація юридичних осіб. Найменування юридичної особи. Вимоги до найменування юридичної особи. Комерційне (фірмове) найменування юридичної особи. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичної особи. Філії та представництва юридичної особи. Відповідальність юридичних осіб. Припинення діяльності юридичних осіб (злиття, приєднання, поділ та перетворення юридичної особи).

Поняття зобов'язання. Договірні та недоговірні зобов'язання. Конституційний захист права власності.

Право власності. Суб'єкти права власності: фізичні та юридичні особи. Зміст права власності: володіння користування та розпорядження майном. Форми та види власності. Поняття цивільної угоди та цивільного договору. Право власності українського народу, право приватної власності, право

державної власності, право комунальної власності. Набуття права власності. Підстави припинення права власності: відчуження власником свого майна, відмова власника від права власності, знищення майна, викуп земельної ділянки у зв'язку з суспільною необхідністю, викуп нерухомого майна у зв'язку з викупом з метою суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене, звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника, конфіскація, припинення юридичної особи чи смерті власника. Право спільної власності. Захист права власності. Усні, письмові та нотаріальні правочини.

Поняття права інтелектуальної /промислової власності відповідно до міжнародних конвенцій, законодавство в галузі охорони промислової власності.

Промислова, інтелектуальна власність в Україні. Етапи становлення та створення в Україні сучасної охорони промислової власності, її удосконалення та розвиток. Створення національного патентно-інформаційного фонду і довідково-пошуковий апарат з використанням сучасних інформаційних систем.

Основи сімейного права України. Загальна характеристика сімейного права України. Сімейне право України: поняття і предмет правового регулювання. Принципи сімейного права. Сімейні правовідносини. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року. Сім'я за сімейним законодавством.

Шлюб за сімейним законодавством. Шлюбний договір. Шлюб та умови його укладання. Державна реєстрація шлюбу. Недійсність шлюбу. Особисті немайнові права і обов'язки, що виникають внаслідок укладання шлюбу. Особисті немайнові права батьків. Майнові права і обов'язки батьків та дітей. Права і обов'язки матері, батька й дитини. Позбавлення батьківських прав. Усиновлення. Опіка над дітьми.

Тема № 4. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Трудове право. Загальна характеристика трудового права. Поняття, сторони і зміст трудового договору. Трудові правовідносини. Трудові правовідносини. Колективні та індивідуальні трудові договори. Класифікація обов'язків працівника і власника або уповноваженого ним органу.

Поняття трудового договору та порядок його укладання. Сторони та зміст трудового договору, обов'язкові та додаткові умови трудового договору. Форма трудового договору. Строки трудового договору. Випробування при прийнятті на роботу. Підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору із ініціативи працівника. Розірвання трудового договору із ініціативи власника або уповноваженого ним органу.

Поняття робочого часу. Види робочого часу. Режим робочого часу. Оплата робочого часу. Час відпочинку. Скорочений робочий час та порядок його встановлення. Неповний робочий час та порядок його встановлення. Ненормований робочий час та порядок його встановлення. Надурочний робочий час та порядок його встановлення. Закон України «Про відпустки».

Кримінальне право. Загальна характеристика кримінального права України. Кримінальний кодекс України. Поняття та ознаки злочину, види

кримінальних покарань. Нормативні акти кримінального права. Кримінальний кодекс України Основні поняття та система кримінального права України. Метод кримінального права. Кримінально-правові норми. Функції, завдання та принципи кримінального права: охоронна, регулятивна, запобіжна.

Поняття та ознаки злочину. Класифікація злочинів. Стадії здійснення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Поняття обмеженої осудності. Співучасть у злочині. Обставини, що виключають злочинність діяння. Покарання та його види. Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх. Злочини проти власності. Злочини проти особистості. Злочини проти громадського порядку та моралі.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВознавство»

Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти студентам у вивченні курсу „Правознавство”, а також перевірити засвоєння ними навчального матеріалу, вміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію і правильно застосовувати діюче законодавство.

Контрольна робота повинна бути виконана обсягом 12-16 сторінок за одним з варіантів.

Остання цифра залікової книжки відповідає номеру варіанта, тобто:

1 – перший варіант; 2 – другий варіант; .....0 – десятий варіант.

Починаючи вирішувати завдання, треба передусім уважно вивчити відповідний матеріал в літературі, ознайомитись з нормативними актами. Перелік нормативних актів надається у методичних вказівках після кожної теми.

Рішення повинно являти собою розгорнуту й обґрунтовану відповідь на поставлені запитання, а також на питання, що виникають в результаті логічного аналізу умов завдання. Відповіді повинні містити посилання на відповідні нормативні акти, їх назву, ким і коли вони прийняті.

Контрольна робота повинна містити список використаних джерел.

Варіанти контрольних робіт з курсу „Правознавство”

Варіант № 1

1. Види, функції і цілі юридичної відповідальності.
2. Поняття, зміст, порядок укладання цивільного договору.
3. Поняття і зміст трудового договору.

Завдання. Працівник магазину Казарінов систематично спізнювався на роботу. Один раз адміністрація підприємства зафіксувала його запізнення на роботу 6 січня і винесла догану. В інший раз адміністрація підприємства зафіксувала його запізнення на роботу 20 січня і після цього звільнила Казарінова за систематичне невиконання посадових обов’язків.

Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації ?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010р.//Відомості Верховної Ради України.- 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 2

1. Джерела права, розкрийте їх значення у суспільстві.

2. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права.

3. Поняття, ознаки і функції держави.

Завдання. Бухгалтер підприємства Каляєва була звільнена за систематичне невиконання своїх посадових обов'язків. У наказі про звільнення її з роботи відмічалось, що Каляєва виконує свою роботу з грубими помилками і ці помилки прийняли систематичний характер. Адміністрація постійно вказувала на ці помилки і попередила Каляєву, якщо вона буде у майбутньому так працювати, то її буде звільнено з роботи. Каляєва звернулася до адміністрація підприємства із проханням скасувати наказ про звільнення її з роботи, поновити її на роботі та сплатити за час вимушеного прогулу у зв'язку з тим, що за увесь час її роботи на підприємстві по відношенню до неї не виносилось ні одного дисциплінарного стягнення.

Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації? Які дії є законними: дії адміністрації чи Каляєвої ?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 3

1. Загальна характеристика Конституції України і її юридичні властивості.

2. Поняття, зміст, порядок укладання договору купівлі-продажу.

3. Громадяни як суб'єкти цивільного права.

Завдання. Покупець здійснив покупку кухонних меблів. Коли вони були зібрана, з'ясувалося, що кухня має багато недоліків і покупець звернулася до

магазину з вимогою про повернення грошей. Продавець кухонних меблів стверджував, що вони є дуже коштовними і якісними і якщо це не зрозуміло покупцеві, то він повинен звернутися до виробника меблів, який знаходиться в Італії.

Які порушення ви знайшли у даному завданні? Чи є дії продавця законними? До кого може звернутися покупець з вимогою про повернення коштів або усунення недоліків: до продавця, який знаходиться в Україні чи в Італії?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 4

1. Функції і принципи права.

2. Поняття і зміст права власності.

3. Поняття, види і порядок встановлення робочого часу.

Завдання. Після досягнення 17- ліття, Марія вступила в шлюб і у зв'язку із від'їздом із своєї місцевості Марія вирішила продати свою нерухомість і знайшла покупця. Однак нотаріус відмовив Марії реєструвати правочин, у зв'язку з тим, що Марія не досягла 18 - літнього віку.

Які порушення ви знайшли у даному завданні? Чи є законними дії нотаріуса? Чи є законні підстави для того, щоб відмовити Марії у реєстрації правочину?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 5

1. Конституційний статус та повноваження Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади.

2. Поняття, зміст порядку укладання договору майнового найму.

3. Суб'єкти Трудового права.

Завдання. Бухгалтер підприємства Анісімова була звільнена з посади внаслідок виявленої невідповідності її займаній посаді внаслідок недостатньої кваліфікації. При розгляді цього звільнення у суді з'ясувалося, що Анісімова дійсно працювала бухгалтером, мала відповідну освіту, але в процесі своєї роботи систематично здійснювала помилки, на які звертала увагу адміністрація і виносила їй неодноразово дисциплінарні стягнення шляхом видання наказу по підприємству.

Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації ?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] / /Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 6

1. Основні права, свободи і обов'язків людини і громадянина, гарантії їх дотримання.

2. Правовий статус і повноваження органів місцевого самоврядування.

3. Поняття і зміст колективного договору.

Завдання. Марченко працювала старшим економістом на підприємстві. Через деякий час адміністрація підприємства заявила Марченко, що її посада скорочується у зв'язку із зменшенням обсягу роботи і виконання її обов'язків буде покладене на економіста. Марченко заперечувала проти її скорочення у зв'язку з тим, що у штатному розкладі на наступний рік передбачається її посада, крім того, адміністрація підприємства не запропонувала їй іншу посаду.

Який порядок припинення трудового договору при скороченні штатів? Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації ?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] / /Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 7

1. Закони, як джерела права.
2. Правовий статус і повноваження Президента України.
3. Поняття цивільних правовідносин.

Завдання. В день 17-річчя дідусь вирішив подарувати онукові музичний інструмент. Однак отримавши подарунок, онук вирішив його продати за ті самі кошти, що їх витратив на подарунок дідусь. Про ці обставини онук вирішив повідомити дідуся, який не заперечував проти продажу музичного інструменту. Після того, як батьки дізналися про продаж музичного інструменту, вони стали заперечувати проти такої угоди і стали вимагати від покупця повернення їх синові музичного інструменту.

Чиї дії з точки зору правоздатності й дієздатності фізичних осіб є законними (онука, продавця)? До кого повинен був звернутися онук, щоб отримати дозвіл на продаж музичного інструменту: до батьків чи до дідуся?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 8

1. Конституційний статус Верховної Ради України.
2. Поняття юридичної особи і її ознаки.
3. Предмет і система Трудового права.

Завдання. Селінова була звільнена з роботи за скороченням штатів. Профспілковий комітет дав згоду на її звільнення. Однак Селінова заперечувала проти звільнення з роботи, бо вважала, що вона має переваги перед іншими працівниками, щоб залишитися на роботі: вона є студенткою вищого навчального закладу і має на своєму утриманні неповнолітнього брата. У процесі роботи до неї не було ніяких зауважень.

Який порядок припинення трудового договору при скороченні штатів? Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 9

1. Поняття, ознаки і функції держави.
2. Відносини, що регулюються цивільним правом.
3. Порядок укладання трудового договору.

Завдання. Відповідно до наказу директора продавця магазину Аверенко була переміщена із цього магазину в інший магазин цього підприємства, який був розташований в іншому районі міста, у зв'язку з тим, що у цього продавця були погані відносини із іншими працівниками магазину. Однак Аверенко не погодилася з таким переміщенням і звернулася до суду із позовом про поновлення її на попередній посаді бо вважала, що має місце не переміщення, а переведення на іншу роботу у зв'язку з тим, що інша робота розташована дуже далеко від її дома, крім того магазин знаходиться у дуже непримітному місті у зв'язку з чим її заробітна платня значно зменшилася.

Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації? Що в даному випадку мало місце: переведення чи переміщення на іншу роботу?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

Варіант № 10

1. Система, органи і посадові особи місцевого самоврядування.
2. Форми і види власності.
3. Порядок відшкодування шкоди працівникам у разі ушкодження їхнього здоров'я.

Завдання. Бухгалтер підприємства Анісімова була звільнена з посади внаслідок недостатньої кваліфікації. При розгляді цього звільнення у суді з'ясувалося, що Анісімова дійсно працювала бухгалтером, мала відповідну освіту, але в процесі своєї роботи систематично здійснювала помилки, на які звертала увагу адміністрація і виносила їй неодноразово дисциплінарні стягнення шляхом видання наказу по підприємству. Як Ви вважаєте, чи є законними дії адміністрації?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом

України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.

2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.

3. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Рогожин Й. А. Історія держави і права України/ Й. А. Рогожин. - Х.: Основа, 1996.

2. Копиленко О. Л., Копиленко М. Л. Держава і право України/ О.Л. Копиленко, М. Л. Копиленко; - К.: Либідь, 1997.

3. Кубах А. І. Конспект лекцій з дисципліни "Правознавство"[Текст]/ А. І. кубах; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. - Х.: ХНАМГ, 2006.

4. Ківалов С. В. Основи правознавства України [Текст]/ С. В. Ківалов. - Х.: Одисей, 2002.

5. Кульчицький В. С. Історія держави і права України [Текст]/ В. С. Кульчицький. - Львів: Світ, 1996.

6. Лашенко Р. М. Лекції по історії українського права [Текст]/ Р. М. Лашенко - К.: Україна, 1998.

7. Колодій А. М. Основи держави і права [Текст]/ А. М. Колодій. - К.: Либідь, 1997.

8. Копейчиков В. В. Основи конституційного права України [Текст]/ В. В. Копейчиков.- К.: Юрінком, 1997.

9. Пахомов И. Основы государства и права Украины [Текст]/ И. Пахомов. - Х.: ООО"Одисей", 2001.

10. Поникаров В. Д. Правоведение [Текст]/. В. Д. Поникаров, И. В. Ялдин. - Х.: Издат.дом "ИНЖЕК", 2003.

11. Понікаров В. Д. Правознавство[Текст]/. В. Д. Понікаров. - Х.: ВД "ИНЖЕК", 2004.

12. Копейчиков В. К. Правоведение [Текст]/. В. К. Копейчиков. - Юринком Интер, 2002.

13. Копейчиков В. К. Правознавство [Текст]/. В. К. Копейчиков. - К.: Юринком, 2003.

14. Кравчук М. Правознавство [Текст]/. М. Кравчук. - Тернопіль: Карт-бланш, 2003.

15. Настюк М. Правознавство [Текст]/ М. Настюк. - Львів: Світ, 1995.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України [Текст]: офіц.текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1996.-№30.- Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№№40-44, Ст. 356.
3. Господарський кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 22 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.-№18, 19-20, 21-22.- Ст. 144.
4. Кодекс законів про працю [Текст]: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1971.-№ 50.- Ст. 375.
5. Кодекс про адміністративні правопорушення [Текст]: офіц.текст: за станом на 17 лютого 2011 р. // Відомості Верховної Ради України.- 1984.- № 51.- Ст. 1122.
6. Господарський процесуальний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1992. №6.- Ст. 56.
7. Цивільний процесуальний кодекс України [Текст]: офіц.текст: за станом на 17 лютого 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. №№40-41,42. - Ст. 492.
8. Про вибори Президента України [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 3 лютого 2010 р.] // Відомості Верховної Ради України. - 1999.- № 14.- Ст. 81.
9. Про правовий статус іноземців [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 4 листопада 2010 р.] // Відомості Верховної Ради.-1994.- № 23.- Ст.161.
10. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 13 січня 2011 р.] // Відомості Верховної Ради України.-2003.- № 31-32.- Ст.263.
11. Про ліцензування певних видів господарської діяльності [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 19 жовтня 2010 р.] // Відомості Верховної Ради України.-2000.-№ 36.- Ст. 299.
12. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 14 квітня 2009 р.] // Відомості Верховної Ради України.-1999.-№ 45.- Ст. 397.
13. Про зайнятість населення [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 17 листопада 2009 р. // Відомості Верховної Ради України.-1991.- № 14.- Ст.170
14. Про відпустки [Текст]: [закон України: офіц.текст: за станом на 21 грудня 2010 р.] // Відомості Верховної Ради України.-1997.- № 2.- Ст. 4.

ЗМІСТ

Вступ	3
Інформаційний зміст дисципліни «Правознавство»	4
Теми для самостійного розгляду і вивчення	5
Методичні вказівки до виконання контрольних робіт	7
Список джерел	13

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Методичні вказівки
до виконання контрольних робіт та самостійної роботи з дисципліни
«Правознавство»

(для студентів 1 курсу заочної форми навчання напряму підготовки
напряму підготовки 6.060103 «Гідротехніка (Водні ресурси»).

Укладач **Євтушенко** Марина Вікторівна

Відповідальний за випуск *І. І. Килимник*
Редактор *З. І. Зайцева*
Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2011 поз. 383М

Підп. до друку 09. 09. 2010 р.	Формат 60х84 /16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,0
Зам. №	Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12. 05. 2011 р.